

nes alguna vez han sufrido un engaño o un plantón» sería, sin duda, más apropiada.

El capítulo 4, el más extenso, ofrece un análisis concienzudo de la representación de género en las interacciones lingüísticas, incluyendo hasta 32 fragmentos de texto de los guiones en inglés, español e italiano. De Marco se centra específicamente en cómo los diálogos de los personajes representan a mujeres y hombres en conversaciones entre personas del mismo sexo y en conversaciones mixtas, así como en la representación de halagos, insultos y palabrotas de contenido sexual. La meticulosidad de sus análisis se ve únicamente comprometida en una ocasión, a propósito de su interpretación del diálogo en español de *Pretty Woman* cuando la protagonista, una prostituta, acude a una tienda de ropa de lujo y la dependienta le contesta «I don't think this would fit you» (p. 167). De Marco interpreta el doblaje a castellano «No creo que a usted le sirva» como «I don't think you need it», argumentando posteriormente que la versión española pone énfasis en la economía de la protagonista en lugar de en su cuerpo «in sharp contrast with the English version, in which tactlessness is clearly expressed by means of the verb fit» (p. 167).

En definitiva, el examen pormenorizado de los ejemplos analizados por De Marco permite concluir que en general no existen grandes diferencias en la forma de abordar aspectos de género en las sociedades estadounidense, británica, española e italiana (p. 211). La principal diferencia se

limita a que cuando las versiones en inglés optan por términos ofensivos no necesariamente sexistas, esos términos sí tienden a trasladarse al italiano y español como etiquetas sexistas (pese a existir otras formas de expresión disponibles en la lengua), habitualmente con asociaciones directas al acto sexual o la prostitución.

La autora finaliza su monografía con un llamamiento: la necesidad de tener muy presente la dimensión de género a la hora de traducir en general, y a la hora de hacer traducción audiovisual y doblaje en particular, por el papel cada vez más importante que la industria cinematográfica desempeña en la cosmovisión del mundo. Como afirma la propia De Marco, el lenguaje no sólo construye la realidad, sino que también contribuye a su construcción (y de ahí la crítica anterior a su defensa del 'supuesto' masculino genérico). En consecuencia, «when texts are translated –or when audiovisual programmes are dubbed– the changes that occur in the new social context should be reflected in language too» (p. 223). Por supuesto que sí. Y por supuesto que la lectura tan recomendable de esta monografía ofrece argumentos más que convincentes en este sentido.

Olga Castro

Aston University – Birmingham
Languages and Translation Studies (LTS)
School of Languages and Social Sciences

DEL POZO TRIVIÑO, Mª Isabel; GÓMEZ LÓPEZ, Elisa
Traducción e interpretación nos servizos públicos e asistenciais de Galicia. Primeiros pasos en investigación
Vigo: Universidade de Vigo, 2012, 201 p.

El nostre país va rebre durant la primera dècada d'aquest mil·lenni un nombre important de nous ciutadans de procedències diverses. Tot i que en menor mesura

que a Catalunya, alguns d'aquests estrangers es van instal·lar també a Galícia, que va passar de ser un país emissor d'emigrants a receptor d'immigrants. Per a garantir l'ac-

cés als serveis públics d'aquestes persones, així com per a assistir els professionals i els proveïdors de l'Administració quan han de comunicar-s'hi, ha calgut posar en marxa sistemes de traducció, interpretació i mediació en el procés d'acollida.

L'interpret social o per als serveis públics, que treballa en el terreny sanitari, educatiu, de serveis socials, judicial i també de llengua de signes és una figura cada cop més necessària en un *global village* o veïnatge universal caracteritzat per les migracions.

Alhora, la interpretació social és cada vegada més present en els fòrums acadèmics i en la investigació universitària arreu del planeta. Aquesta consolidació, si parlem de Catalunya i de l'estat espanyol en el seu conjunt, no té malauradament un equivalent en les institucions. Si durant la primera dècada del segle XXI es van aconseguir uns avenços tímids per part d'algunes administracions amb la incorporació de mediadors-intèrprets en alguns àmbits, l'excusa pressupostària de la crisi actual està avalant una marxa enrere en aquest sentit. Dissortadament, els gestors dels poders públics no són conscients encara que una mediació o interpretació eficaç agilitza els tràmits amb els usuaris, fent que qualsevol procés sigui més curt, eficient i, en definitiva, més barat per a l'erari públic.

En aquest context, ens hem de felicitar de l'aparició d'aquest treball, *Traducción e interpretación nos servizos públicos e asistenciais de Galicia*, atès que es tracta del primer estudi empíric que es fa a Galícia sobre la traducció i la interpretació en els àmbits sanitari, jurídic i policial. El llibre és fruit d'uns treballs de recerca que en el marc d'una assignatura sobre interpretació als serveis públics van dur a terme alumnes de llicenciatura i de màster de la Universi-dade de Vigo. El propòsit, més enllà de l'estrictament acadèmic, era elaborar un estat de la qüestió per tal d'examinar les necessitats de traducció i d'interpretació dels serveis públics gallecs i, alhora, fer-ne ressò entre les administracions públiques

per advertir-los de la necessitat de millorar les polítiques d'atenció als ciutadans.

El llibre contribueix a engreixar la literatura sobre la mediació-interpretació als serveis públics, que com hem assenyalat, ha estat molt prolífica els darrers anys. Així, a Catalunya disposem d'una monografia recent en versió digital editada pel grup de recerca MIRAS (Mediació, Interpretació i Recerca en l'Àmbit Social) de la UAB i per Linguamón-Casa de les Llengües, una entitat de la Generalitat malauradament escapçada i desapareguda a finals de 2011. Es tracta de *Comunicar en la diversitat. Intèrprets, traductors i mediadors als serveis públics* (2011) i és el resultat d'un exhaustiu treball de recerca en el qual s'analitzen des d'un punt de vista quantitatiu i qualitatiu el perfil dels intèrprets de serveis públics, dels usuaris i dels professionals. El treball és fruit d'una investigació que va ser objecte d'un ajut ARAFI i es va dur a terme del 2008 al 2010.

Tradución e interpretación nos servizos públicos e asistenciais de Galicia consta d'un pròleg, sis capítols i unes conclusions finals. El poema que precedeix el pròleg és un fragment de *Cantares Gallegos*, de Rosalía de Castro, molt pertinent en una obra que té com a motiu i rerefons la migració, ja que parla de la desesperació de la poeta en terra estrangera: *Si pronto non me levades,/ ¡Ay!morrerei de tristeza, /Soya n'un-ha terra estranya,/ Dond'estranya m'alomean, /Donde todo canto miro/ Todo me dic' ¡estranxeira!*.

El pròleg, una succinta presentació del llibre, va a càrrec de les dues editores, Mª Isabel del Pozo y Elisa Gómez. El primer capítol, «Novo mapa sociodemográfico e lingüístico de España e Galicia» fa una breu recapitulació de la història de l'emigració a Galícia i aporta dades de la immigració a Espanya des dels anys 1980 i a Galícia des de 1999. S'inclou un apartat específic de les estadístiques sobre turistes. Es recalca que els fluxos migratoris que arriben a Galícia són diferents de la resta de l'estat i se n'analitzen els motius.

El segon capítol, «Situación da tradución e interpretación nos xulgados de Galicia» és fruit d'un treball de camp exhaustiu que es va fer a través de qüestionaris a tots els jutjats gallecs. La metodologia de treball i les conclusions són serioses i precises, però l'extensió d'aquest apartat, d'unes 50 pàgines, és excessiu. La resta dels capítols es limita a unes vint pàgines, una mida al meu parer molt més àgil. Aquí la lectura es va fent feixuga i el lector perd interès, tot i l'ajut dels gràfics, a vegades prescindibles atès que no aporten noves dades. El reguitzell de dades ofertes podria haver-se col·locat en un annex. A la conclusió del capítol es debat la qüestió de la subcontractació de la interpretació als jutjats i s'esmenta l'escàs ús del gallec en els informes o comunicacions escrites.

El tercer capítol, «A interpretación no ámbito policial», ofereix uns apartats de contextualització molt adequats i detallats (funcions dels cossos de seguretat de l'estat, el procés de detenció a Espanya, i dins els trets de la interpretació policial destaquen la contractació d'intèrprets en aquest àmbit i el codi deontològic), mentre que l'estudi de camp a les comissaries és breu, clar i concís.

Es podria dir el mateix del capítol 4, «A interpretación nas notaría», amb una descripció i comparativa prou informativa de la funció dels notaris a països regits pel dret civil i als que ho fan per la *Common Law*. L'estudi de camp dona pas a les conclusions, on ens assabentem sense sorpresa que a les notaries la interpretació és un afer més negligit que la traducció, on no es veu la necessitat de contractar un professional si el mateix notari o algú de l'entorn ja té nocions de la llengua que cal traduir.

El capítol 5, «A interpretación nos servizos sanitarios» ens introdueix en l'àmbit de la comunicació entre pacient i personal mèdic. Els primers subapartats fan una contextualització de la situació sanitària dels immigrants residents a Espanya, legislació sobre assistència i interpretació als hospitals. Les investigacions dutes a terme

als hospitals de Vigo i Santiago mostren que el tema de la interpretació en aquest àmbit és encara molt incipient i no hi ha una estructura formal definida.

El capítol 6, «A interpretación en ONG» fa un repàs als àmbits d'actuació de les ONG i les seves necessitats de traducció i d'interpretació. La recerca duta a terme en aquestes organitzacions fa concloure a les autores que, de nou, per desconeixement de les mateixes organitzacions humanitàries o dels mateixos professionals, l'assistència lingüística als nousvinguts deixa molt a desitjar.

Un cop repassat el contingut dels capítols, considero que es troba a faltar –si més no hauria calgut mencionar la raó de l'exclusió– un estudi de la interpretació i la traducció en l'àmbit educatiu. El volum d'interpretació en aquest sector ha estat durant força temps (abans de la crisi econòmica i les retallades subsegüents) igual o superior al dels serveis sanitaris en moltes comunitats.

Les conclusions finals, redactades per les dues editores, revisen des d'una perspectiva integral l'estat de la qüestió a Galícia, valoren la pertinència del treball que presenten i, entre d'altres, constaten que el gallec té una presència feble a les comunicacions formals dels serveis públics per a immigrants o bé que la interpretació, pel fet de ser un servei oral i per tant efímer, està menys valorada que la traducció.

Celebrem doncs la publicació d'aquest material, que contribueix a conèixer i fomentar la situació a Galícia de la traducció i la interpretació social, una eina imprescindible per a acostar els serveis públics a ciutadans que desconeixen les llengües del país on resideixen o es troben provisionalment.

Xus Ugarte i Ballester

Universitat de Vic
Facultat d'Educació, Traducció
i Ciències Humanes

